

Εὐδαίμων, Μοῦσ', ἂν ἔμενον εἰς τὰ βασίλειά σου,
 εἰς τὰ ἀπέραντα ὀλύμπιά σου κράτη
 ἐπέρων τὰς ἡμέρας μου καὶ ἔψαλλον σιμά σου
 θὰ ἤμην, Μοῦσα, ὀλβιος ἂν ἔζων ἐν ἀπάτῃ!

B'.

— Χορδαί, ἀκόμη μέινετε. . . ἀκόμη μὴ θραυσθῆτε.
 Στήτε ἀκόμη πρὸς στιγμὴν τὸν στόνον νὰ περάνω,
 τὴν Μοῦσαν τὴν τιθήνην μου νὰ χαιρετήσω στήτε
 καὶ μ' ἐν τῆς ἔτι φίλημα τὸν πόνον νὰ ἴδω.

Πικρὸς τῷ ὄντι χωρισμός! Μειράκιον τὴν εἶδον,
 μειράκιον ἀμέριμον μὲ ταύτην ἐγνωρίσθην.
 Μὲ ἐγαλούχει μὲ τροφὴν ὀνείρων καὶ ἐλπίδων
 κ' ἐκ ταύτης ζῶν ἐνθεὸν πρὸς χρόνον ἐδανείσθην.

Φεῦ! τότε μοὶ ἐφαίνετο ὁ κόσμος νέος ὅλος,
 ἐν θέατρον παγκόσμιον τὸ σύμπαν ἐξηπλοῦτο
 ὁ χρόνος ἅπας Μάιος ἀτέρμων, μυροδόλος
 καὶ ἐν ἐλπίδων ἔπλεον καὶ φαντασίας πλούτῳ.

Ἢ! τότε μὲ ἐξήγειρε τὸ ἄσμα τῶν ἐρώτων
 καὶ μ' ἦτο πᾶν μειδίαμα πηγὴ παλμῶν εὐρείᾳ.
 Πολλάκις ἔκφρων ἔγινα εἰς φιλημάτων κρότον
 καὶ μοὶ ἐφάνη ἡ ζωὴ μακρὰ Ἐδὲμ, γλυκεῖα.

Ναί! τότε μὲ ἐμέθυε παιὰν ἐλευθερίας
 καὶ τοῦ Τυρταίου ἤθελον τὰ ἔπη νὰ ψελλίσω
 κ' ἐλάμβανον τὴν βάρβιτον ὁ ἔνθους νεανίας
 τὰς νίκας τῆς πατρίδος μου ποθὼν νὰ ἐξιμνήσω! . .

Παρῆλθον! εἰς τὰ χεῖλη μου διέπλευσεν ὁ γέλως,
 μετὰ τὴν ζωηρότητα ἐπῆλθε νηνεμία,
 μετὰ τὰ ὄνειρα ψυχρὰ ἐγρήγορσις καὶ τέλος
 μετὰ ἐλπίδων στρόβιλον, ἰδοὺ ἡ ἡρεμία!

Ἰσως κατόπιν ἡχηρὸς παλμός μὲ συγκινήσει
 καὶ νέοι ἀναλάμψωσιν ἐντός μου πόθοι μάγοι! . .
 Ἰσως. . . καὶ ἂν ἡ λύρα μου ποθῇ νῦν νὰ σιγήσῃ
 πλὴν δὲν θὰ τὴν νεκρώσωσιν ἀναισθησίας πάγοι.

Ἄς σιωπήσω! κ' ἡ σιγὴ λαλεῖ μὲ εὐγλωττίαν.
 Μυρία λέγει ὁ νεκρὸς καὶ ὅμως δὲν φωνάζει.
 Ἐν μόνον βλέμμα ἄπειρον ἐγκλείει ῥητορείαν
 καὶ ἐν βωθὸν μειδίαμα ἀνέκφραστα ἐκφράζει!

.

Γ'.

Χαῖρε, ὦ Μοῦσα! ἀλλὰ τίς τὴν χεῖρα μου πιέζει;
 Τίς πάγος τὴν καρδίαν μου τὴν νεαράν πηγνύει;
 Τίς φασματώδης σκελετὸς τὰ ἔπη μου ἐμπαιίζει;
 — «Πραγματικότης, λάβε με! Ἐδῶ τὸ ἄσμα κλείει.»

ΣΠΟΥΔΑΙΟΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ.

*Ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν βιβλιοθήκη ἀπέκτησε πρό τι-
 των μηνῶν χειρόγραφον ἐκ μεμβράνης, περιέχον
 τὴν ἐρμηνείαν τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς Ἰω-
 ἀννου τοῦ Χρυσοστόμου. Πόσον δὲ ἄξιον λόγου
 τὸ χειρόγραφον τοῦτο, ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐπομένης
 ἐκθέσεως, ἣν ὁ πρῶτος βιβλιοφύλαξ Κ. Περδάνο-
 γλους ὑπέβαλεν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν
 καὶ τῆς δημ. παιδείας ὑπουργεῖον.*

«Τὸ χειρόγραφον τὸ ὁποῖον τῇ πεφωτισμένῃ ὑμῶν
 μερίμνῃ ἀπεστάλη ἐσχάτως πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν
 βιβλιοθήκην, καὶ συμφώνως πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀπὸ
 16 τρ. μηνὸς διαταγὴν, κατετέθη εἰς τὸ ἐν τῇ βι-
 βλιοθήκῃ τμήμα τῶν χειρογράφων, εἶναι ὑπὸ πολ-
 λὰς ἐπόψεις ἄξιον λόγου, καὶ καθίσταται ἀληθὲς
 κόσμημα τῆς ἡμετέρας βιβλιοθήκης, ἥτις δυστυχῶς
 ὡς πρὸς τὰ χειρόγραφα οὐδέποτε ἦτο ἐκ τῶν πλου-
 σίων.

«Ἐν πρώτοις ὁφείλεται, κατ' ἐμὴν γνώμην, δίκαιος
 ἔπαινος εἰς τὸν ἐν Τριπόλει τῆς Βερβασίας πρόξενον
 τῆς Α. Μ., ὅστις κατώρθωσε ν' ἀποκτήσῃ τὸ κατὰ
 τὰ μέρη ἐκεῖνα ἀνευρεθὲν χειρόγραφον, καὶ τὸ ἀπέ-
 στειλὲν εἰς τὴν Ἑλλάδα· διότι ἄλλως ἤθελε βεβαίως
 περιπέσει εἰς χεῖρας ξένου τινὸς καὶ κοσμήσει ἡ ἰ-
 διωτικὴν ἢ δημοσίαν τινὰ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης
 βιβλιοθήκην, καὶ ἤθελεν οὕτως ἀπολεσθῇ διὰ τὴν
 Ἑλλάδα.

«Ἀρκούντως ἐγύμνωσαν οἱ ξένοι τὸν τόπον μας,
 ἀρκούντως ἀφῆρσαν ἀφ' ἡμῶν πλείστους ὅσους θη-
 σαυροὺς, κληρονομίαν τῶν ἐνδόξων ἡμῶν προγόνων.
 Εἶναι ὥρα πλέον παντὶ σθένει νὰ προσπαθήσωμεν
 νὰ διασώσωμεν τὰ ἀνήκοντα ἡμῖν. Ὁ ἑλληνισμὸς
 ἔχει σήμερον κέντρον τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα· αὕτη
 εἶναι τὸ ταμειυτήριο παντὸς τῷ ἑλληνισμῷ ἀνή-
 κοντος πράγματος.

«Ὁ συντελὼν λοιπὸν εἰς τὴν διάσωσιν τοιούτων
 κειμηλίων, ὁποῖον τὸ ἀνὰ χεῖρας χειρόγραφον, εἶναι
 Ἕλλην ἄξιος τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ.

«Μεγάλως ἐνδιαφερόμενος ἐξ ἐμφύτου τινὸς κλί-
 σεως πρὸς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν βιβλιογραφίαν ἐν γέ-
 νει καὶ ἰδίως τὴν παλαιογραφίαν, θεωρῶν δ' ἐκτὸς
 τούτου καὶ καθηκόν μου, ὡς βιβλιοφύλακος τῆς ἐ-
 θνικῆς βιβλιοθήκης, κατέγινα εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ
 ἐν λόγῳ χειρογράφου παραβαλὼν αὐτὸ πρὸς ὅσας
 ἐκδόσεις τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Χρυσοστόμου ἔχομεν ἐν
 τῇ ἡμετέρᾳ βιβλιοθήκῃ καὶ κατὰ πρῶτον λόγον πρὸς
 τὴν τοῦ Γάλλου Migne ἐν τῇ συλλογῇ τῶν Ἑλλή-
 νων πατέρων (Patrologia graeca), ἥτις θεωρεῖται ἡ
 πασῶν ἐντελεστέρα καὶ ἀκριβεστέρα.

«Ὁμολογῶ ὅτι τὸ ἔργον ἦτο ἀρκούντως ἐπίπονον
 πλὴν δι' ἐμὲ καὶ τερπνὸν εἰς ἄκρον καὶ διδακτικόν.

Ἡ διατήρησις τοῦ χειρογράφου εἶναι σπανία, αἱ δὲ μεμβράναι ἐφ' ὧν ἐγράφη ἀρίστης ποιότητος.

Δυστυχῶς χεὶρ βέβηλος ἐτόλμησε, τίς οἶδε πότε, νὰ κηλιδώσῃ πάντα τὰ ἐν ἀρχῇ ἐκάστου λόγου κοσμήματα, καὶ ν' ἀποκόψῃ καὶ τινὰ περιθώρια μεμβρανῶν, χωρὶς ὅμως ποσῶς νὰ βλάβῃ τὸ κείμενον. Ἐν τέλει ἐλλείπουσι $4 \frac{1}{3}$ σελίδες ἤτοι τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ 33ου λόγου. Ἡ ἀτέλεια αὕτη εἶναι ὅλως ἐπουσιώδης. Ἐν ἀρχῇ ἐκάστης παραγράφου τὰ κεφαλαῖα γράμματα εἰσὶν ἐπικεχρυσωμένα, ὅ, περ ἀποδεικνύει τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὸ φιλόκαλον τοῦ ἐκπονήσαντος τὸ χειρόγραφον. Τὰ γράμματα εἰσὶ στρογγύλα, καθαρὰ, ἐπιμελελημένα, φέρουσι δὲ τὸν τύπον τῆς IB' ἢ τῆς II' μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδος. Δὲν εἶναι δὲ ἀρχαιότερα, ὥς ἡδυνάτο τις νὰ ἐκλάβῃ, διότι τὰ χειρόγραφα τῆς I' καὶ IA' ἑκατονταετηρίδος ἔχουσι τὰ γράμματα ὅλα κεφαλαῖα. Τὸ χειρόγραφον σύγκειται ἐκ φύλλων 389, ἤτοι σελίδων 776, διηρημένων εἰς δύο στήλας. Ἐν τέλει δὲ εἰσὶν ἕτερα φύλλα 3 ἢ σελίδες 6, ὧν ἡ πρώτη ἔχει ἄνωθι μὲν τὴν ἐπιγραφὴν. *Omellie Chrisostomi in ep-las Pauli postilla*, κάτωθι δὲ γράμμασι καλογηρικοῖς «Κοσμᾶ Ἱερομονάχου Κήρυκος Εὐαγγελικοῦ» μετ' ἐπιγραφῆς. «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς τῶν ἡθικῶν ἡ δύναμις ἐν συντόμῳ.» Τῶν τριῶν ῥηθέντων τούτων φύλλων τὸ περιεχόμενον δὲν ἡδυνήθη νὰ εὗρῃ τετυπωμένον εἰς οὐδεμίαν τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βιβλιοθήκῃ ἐκδόσεων, καὶ εὐχῆς ἔργον ἤθελεν εἶσθαι ἐὰν ἐξεδίδετο διὰ τοῦ τύπου.

Ἄξιον λόγου καθίσταται πρὸ πάντων τὸ χειρόγραφον διὰ τὴν περίληψιν τοῦ περιεχομένου ἐκάστου λόγου, περίληψιν γεγραμμένην ἐν περιθώρῳ διὰ κινεσάρεως. Οὕτω π. χ. ἡ περίληψις τοῦ δ' λόγου ἔχει οὕτω· «Περὶ ἀνεξικακίας καὶ μακροθυμίας, καὶ ὅτι δεῖ πάντων κρατεῖν τῶν παθῶν.» Ἡ δὲ τοῦ Α' λόγου· «Ὅποιον χρῆ εἶναι τὸν διδάσκαλον.» Ἐκ τοῦ τύπου τῶν γραμμάτων ὑποθέτω ὅτι αἱ περίληψεις αὗται εἶναι ἔργον μεταγενέστερον· ἐν τούτοις δὲν ἡδυνήθη νὰ εὗρῃ αὐτάς, οὔτε ἐν τῇ ῥηθείᾳ ἐκδόσει τοῦ Migne, οὔτε ἐν ἄλλῃ τινὶ ἐκδόσει τοῦ Χρυσοστόμου· εἰκάζω δὲ ὅτι εἶναι ἔτι ἀνέκδοτοι.

Ἐν τῷ κειμένῳ μεγάλαι ὑπάρχουσι διαφοραὶ μεταξὺ τοῦ χειρογράφου τούτου, καὶ τῶν χειρογράφων, ἐφ' ὧν βασιζέται ἡ σπουδαιοτέρα πασῶν τῶν ἐκδόσεων, ἡ τοῦ Migne. Ἔργον ἀντάξιον καὶ τοῦ κόπου καὶ τοῦ δαπανηθησομένου χρόνου ἤθελεν εἶσθαι τὸ σημειοῦν μίαν πρὸς μίαν πάσας τὰς διαφορὰς ταύτας, διότι ἐξ ὧν ἐξέτασα, ἐπέστην ὅτι σαφεστέραν ἔννοιαν παρέχουσιν ἐν τοῖς πλείστοις

αἱ τοῦ ἡμετέρου χειρογράφου. Πλεῖστα ὅσα παραδείγματα ἡδυνάμην νὰ φέρω πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀνὰ χεῖρας χειρογράφου. Ὁ ἐκδίδων τοὺς λόγους τούτους τοῦ Χρυσοστόμου θέλει οὕτως ἐκπονήσῃ ἐκδοσὶν πασῶν τῶν ὑπαρχουσῶν ὑπερτέρων. Καὶ τοῦτο μόνον ἀρκεῖ ὥπως πᾶς τις πεισθῇ περὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ νέου χειρογράφου τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν βιβλιοθήκης. Διατελῶ Κύριε Ὑπουργὲ μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας.

Εὐπειθέστατος

Ὁ ε. βιβλιοφύλαξ τῆς ἐθνικ. βιβλιοθήκης
I. ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΥΣ.

ΑΝΔΡΩΝ ΤΙΝΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΣΤΙΓΜΑΙ

(Ἐκ τῶν τοῦ Disraeli
Poetical and Grammatical Deaths.)

Ἐκ τῶν ἐπομένων ἀνεκδότων παρατηροῦμεν ὅτι τινὲς ἐτελεύτησαν ποιητικῶς, τινὲς δὲ καὶ γραμματικῶς.

Ἐλαστική τις δύναμις πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῇ ποιήσει, ἀφοῦ βλέπομεν ὅτι ἐνίοτε ἀναφρίνεται καὶ εἰς τὰς κρισιμωτέρας τοῦ ἀνθρώπου περιστάσεις. Τινὲς παρέσχον δείγματα τοῦ ποιητικοῦ αὐτῶν οἴστρου καὶ εἰς αὐτάς τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ βίου των, συνθέτοντες ἢ ἀποστηρίζοντες στίχους ὅτε ὁ θάνατος βαρὺς ἐπεκάθητο ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτῶν.

Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς ἀποθνήσκων ἐποίησε τὴν περίφημον προσφώνησιν εἰς τὴν ψυχὴν του, ἥτις τόσον ἐπιτυχῶς μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ Ἀγγλοῦ Πώπ. Ὁ δὲ Λευκανὸς, ὅτε ὑπὸ τοῦ Νέρωνος διετάχθη φλεβοτομίᾳ ἀποθνεῖν, ἀρῆκε τὴν τελευταίαν πνοὴν ἐπαναλαμβάνων χωρίον ἐκ τῆς ὀνομαστῆς αὐτοῦ Φερσαλίδος, ἐν ᾗ περιέγραφε τὴν πληγὴν θνήσκοντος στρατιώτου. Ὁ Πετρώνιος ἔκαμε τὸ αὐτὸ ἐνῶ παρέδιδε τὸ πνεῦμα.

Ὁ Patris, ποιητὴς ἐκ Caen, αἰσθανόμενος τὸ τέλος αὐτοῦ πλησιάζον, ἐσύνθεσε στίχους τινὰς ἀξίως θαυμαζομένους. Εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο ποίημα διηγεῖται ὁπτασίαν καθ' ἣν εὗρέθη πλησίον ἐτέρου ἀπευθυνθεὶς δὲ πρὸς αὐτὸν μὲ ὕψος ὑπεροπτικὸν ἔλαβε τὴν ἀκόλουθον ἀπάντησιν·

*Ici tous sont égaux ; je ne te dois plus rien ;
Je suis sur mon fumier comme toi sur le tien.*

Ὁ Desbarreaux ἐν τῇ κλίνῃ τοῦ θανάτου εὐρισκόμενος ἔγραψεν ὠραῖόν τι ἁσματίον.

Ἡ Μαργαρίτα τῆς Αὐστρίας κινδυνεύουσα νὰ πνιγῇ ἐν τινὶ τρικυμίᾳ ἐσύνθεσε τὸ ἐπιτάφιόν της εἰς στίχους. Ἄν δὲν ἐπνίγετο τί ἤθελε γίνεαι τὸ ἐπὶ-